

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2025
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Σύμφωνα με τη νευροεπιστήμονα Δρ. Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα η δημιουργικότητα του ανθρώπου στηρίζεται στο συνδυασμό και στην πρωτοτυπία των σκέψεων, είναι αρχέγονη και εκδηλώνεται ήδη από τη βρεφική ηλικία, ακόμη και πριν την ανάπτυξη του λόγου, τον οποίο μάλιστα διευκολύνουν. Στόχος της έρευνάς της ήταν η ανεύρεση της "πηγής" αυτής της ικανότητας να συνδυάζονται γνωστές έννοιες για τη δημιουργία νέων ιδεών. Γι' αυτό, καταλήγει πως είναι ανάγκη να εξεταστούν οι πολλαπλοί παράγοντες που μπορούν να την επηρεάσουν.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΣΩΣΤΟ
3. ΛΑΘΟΣ
4. ΛΑΘΟΣ
5. ΣΩΣΤΟ

B2. Το κείμενο 1 αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου. Οι γλωσσικές επιλογές που επιβεβαιώνουν την επιστημονικότητα αφορούν την αξιοποίηση **του γ ρηματικού προσώπου** («η δημιουργικότητα νοείται») που προσδίδει αντικειμενικότητα και διαμορφώνει απρόσωπο ύφος, ταυτόχρονα γίνεται χρήση της **παθητικής σύνταξης** («Στο ίδιο πνεύμα, εντοπίζεται ισχυρή σχέση ανάμεσα στην ενασχόληση με τις τέχνες και στην ανάπτυξη της φαντασίας Καταστάσεις») που μεταθέτει την έμφαση από τα πρόσωπα στις ενέργειες και διαμορφώνει σύνθετο λόγο. Επιπλέον, γίνεται **χρήση της αναφορικής** λειτουργίας της γλώσσας, καθώς ο στόχος είναι η μετάδοση της πληροφορίας και η καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου του μηνύματος από τον αναγνώστη. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκει αντικειμενικότητα και όχι πρόκληση συναισθημάτων "Μπορεί να πει κανείς ότι η επίλυση προβλημάτων, η εξεύρεση λύσεων και η παροχή πολύτιμης εργασίας δημιουργικό νοι"

(οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν σε ειδικούς όρους «αποκλίνουσα σκέψη», οριστική έγκλιση/ επιστημική τροπικότητα «εξασφαλίζει», «αδιαμφισβήτητα», ονοματοποίηση «ενασχόληση»)

B3.A. Ο τίτλος «Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια» είναι ρηματικός. Το ρήμα «αρχίζει» βρίσκεται σε οριστική ενεστώτα, δηλώνοντας ότι η δημιουργικότητα είναι βέβαιο ότι έχει ως αφετηρία της τη βρεφική ηλικία. Ο συνδυασμός του ρήματος «αρχίζει» και του εμπρόθετου προσδιορισμού της χρονικής αφετηρίας «από την κούνια» αποδεικνύει ότι η γλώσσα λειτουργεί συνυποδηλωτικά. Με παραστατικότητα, προβάλλεται ότι η δημιουργικότητα ξεκινά «από την κούνια», δηλαδή από τη βρεφική ηλικία. Τέλος, η λέξη «δημιουργικότητα» τίθεται ως η πρώτη

λέξη του τίτλου, ώστε οι αναγνώστες/-τριες να πληροφορούνται άμεσα το γενικό θέμα του κειμένου, καθιστώντας το ύφος ζωντανό, άμεσο και παραστατικό. Συνεπώς, ο τίτλος είναι **επικοινωνιακά αποτελεσματικός**, καθώς κεντρίζει το ενδιαφέρον και την προσοχή των αποδεκτών του, για να συνεχίσουν την ανάγνωση.

B3.B

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ: «Θα πρέπει επομένως να μελετήσουμε τις συνθήκες εκείνες που επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.»

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ : Θα πρέπει επομένως να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες, από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.

Στο δοθέν απόσπασμα η σύνταξη είναι ενεργητική καθώς η συντάκτρια δίνει έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας (εννοείται εμείς) προσδίδοντας στο ύφος του κειμένου απλότητα, αμεσότητα και οικειότητα. Ο λόγος είναι άμεσος και ζωντανός. Κατά την μετατροπή από την ενεργητική σε παθητική σύνταξη το ύφος καθίσταται πιο επίσημο, ουδέτερο, αποστασιοποιημένο, αντικειμενικό και απρόσωπο εστιάζοντας την προσοχή όχι στο συγκεκριμένο πρόσωπο, αλλά στο αφηρημένο (στη μελέτη των συνθηκών), υποβαθμίζοντας έτσι τον ρόλο του υποκειμένου της ενέργειας. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την δόκτορα Πομιεχόφσκα, το βάρος μετατοπίζεται στην διεργασία που χρειάζεται να κάνουμε προκειμένου να διερευνήσουμε κάτω από ποιες συνθήκες η ανάπτυξη των βρεφών επηρεάζεται αρνητικά.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Κατά τη γνώμη μου, στο μικροδιήγημά του ο αφηγητής εκφράζει την έντονη ανησυχία και την πικρία του απέναντι σε ένα φαινόμενο ολοένα και πιο έντονο στο σύγχρονο πολιτισμό, την έλλειψη δημιουργικότητας στο χώρο εργασίας. Με την **πρωτοπρόσωπη αφήγηση** («ανεβαίνω», «δεν μπορώ να καταλάβω», «μελετώ») εκδηλώνει τις ενδόμυχες σκέψεις του για τις συνθήκες εργασίας κάθε πρωί μέσα από τη συμπεριφορά και τις κινήσεις των συναδέλφων του («Οι αγαπητοί μου συνάδελφοι καταφθάνουν λαχανιασμένοι») και εξομολογείται ακόμα και με **σαρκαστικό/ειρωνικό ύφος** -γεγονός που αισθητοποιείται μέσω ευτράπελων φράσεων («μπαγιάτικες φάτσες»)- πως αισθάνεται άβολα όταν αντικρίζει κάθε πρωί τη στρυφνή έκφραση του προσώπου των εργαζομένων, οι οποίοι δείχνουν απονεκρωμένοι και «έξω» από τον εαυτό τους, χωρίς διάθεση για προσφορά. Μέσα από την **εικονοποίηση** περιστατικών στο χώρο της εργασίας («για να μην τους βλέπω όλη μέρα μπροστά μου») δείχνει πως δεν αισθάνεται καθόλου άνετα που βρίσκεται εκεί αλλά θα προτιμούσε ακόμη και να έχει αλλάξει επάγγελμα! Με το **ασύνδετο σχήμα** («θα τους έχει αποξεράνει έτσι σώμα το πολύ διάβασμα, το κλείσιμο, η βαθιά σκέψη») αναζητά τους γενεσιουργούς λόγους αυτής της δυσάρεστης κατάστασης αλλά και του τρόπου με τον οποίο οι άλλοι επιδρούν στον ψυχισμό του και τον αναγκάζουν να νιώθει πως είναι ανάγκη να αλλάξει επαγγελματική στέγη. Ο ήρωας δηλώνει ξεκάθαρα ότι θα προτιμούσε να αλλάξει επάγγελμα, ωστόσο, δεν απορρίπτει το ρόλο των γνώσεων στη ζωή.

Σε μια ανάλογη περίπτωση με αυτήν του ήρωα, θα προσπαθούσα ο ίδιος να είμαι επικεντρωμένος στον εαυτό μου, προσπαθώντας να γίνομαι όλο και καλύτερος στην εργασία μου.

Θα ανακάλυπτα νέους τρόπους να εκφράζω τη δημιουργικότητά μου, αντιπαλεύοντας προβλήματα που προκαλούν ανησυχία και θέτουν σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική μου υγεία. Άλλωστε, η γνώση είναι δύναμη!

Επιπλέον κειμενικοί δείκτες: εσωτερική εστίαση, εσωτερικός μονόλογος, πολυσύνδετο σχήμα, συσσωρευση αρνήσεων

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: διαδικτυακό άρθρο σε προσωπικό ιστολόγιο

Τίτλος άρθρου: «Δημιουργικότητα: το κλειδί για το σχολείο του αύριο»

Πομπός: αρθρογράφος (εγώ)

Αποδέκτης: αναγνωστικό κοινό του προσωπικού ιστολογίου

Ύφος: άμεσο, οικείο, πληροφοριακό (α', β' πρόσωπο και γ')

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Συχνά ερχόμαστε αντιμέτωποι στη σχολική μας καθημερινότητα με προκλήσεις που απαιτούν τη δημιουργική μας σκέψη, την αυτενέργεια και τη φαντασία. Πόσο συχνά όμως, σκεφτόμαστε την αξία της δημιουργικότητας; Είναι απλώς μια έμφυτη ικανότητα ή κάτι που μπορεί να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί; Ας εξερευνήσουμε, λοιπόν, γιατί η δημιουργικότητα είναι πιο απαραίτητη από ποτέ, ιδιαίτερα στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα και πώς αυτή βρίσκει τον δρόμο της στην προσωπική ζωή ενός εφήβου.

Z1 :

Γιατί το σύγχρονο σχολείο πρέπει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα;

Σε μια εποχή όπου οι πληροφορίες είναι παντού και η τεχνολογία εξελίσσεται ραγδαία, η απλή αποστήθιση γνώσεων δεν αρκεί πλέον. Το σύγχρονο σχολείο οφείλει να μετατραπεί σε ένα φυτώριο ιδεών, όπου η δημιουργικότητα θα είναι το κεντρικό στοιχείο. Γιατί;

- Πρώτα απ' όλα, η δημιουργικότητα είναι απαραίτητη για την επίλυση προβλημάτων. Οι μαθητές/μαθήτριες του σήμερα θα κληθούν να αντιμετωπίσουν προκλήσεις που δεν μπορούμε καν να φανταστούμε.
- Ένα σχολείο που ενθαρρύνει την ελεύθερη σκέψη και τον πειραματισμό, προετοιμάζει πολίτες ικανούς να ανταποκριθούν σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο.
- Επιτυγχάνεται αποφόρτιση, αποβάλλεται το άγχος, καλλιεργείται ευχάριστο κλίμα μάθησης.
- Αναπτύσσονται νοητικές δεξιότητες, η φαντασία των μαθητών.
- Επιπλέον, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας προάγει την αυτονομία και την κριτική σκέψη. Όταν τα παιδιά ενθαρρύνονται να εκφραστούν, να αμφισβητήσουν και να δημιουργήσουν, αναπτύσσουν την αυτοπεποίθησή τους και μαθαίνουν να εμπιστεύονται τις δικές τους ιδέες.

- Τέλος, η δημιουργικότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας, δεξιότητες που είναι θεμελιώδεις για την κοινωνική και επαγγελματική τους ζωή. Πολλές δημιουργικές διαδικασίες, όπως τα ομαδικά project ή οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες, απαιτούν συνεργασία και ανταλλαγή ιδεών.

Z2 : Πώς εκφράζω τη δημιουργικότητά μου;

Πέρα από το σχολείο, η δημιουργικότητα είναι ένα κομμάτι της προσωπικής μου ζωής. Για μένα, η έκφραση της δημιουργικότητας είναι ένας τρόπος να επεξεργάζομαι σκέψεις και συναισθήματα, να ανακαλύπτω νέες πτυχές του εαυτού μου και να νιώθω πληρότητα.

- Η ενασχόληση με τη γραφή. (π.χ. ένα άρθρο για το ιστολόγιό, ένα ποίημα, ένα μικρό διήγημα)
- Η ενασχόληση με τη φωτογραφία.
- Η μαγειρική. (π.χ. είναι μια διαδικασία που απαιτεί φαντασία, υπομονή και την ικανότητα να συνδυάζεις υλικά για να παράγεις κάτι μοναδικό).
- Η ζωγραφική
- Ο μοντελισμός
- Το γκράφιτι.
- Η ενασχόληση με δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
- Η μουσική, με τη σύνθεση τραγουδιών, γραφή στίχων

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καταληκτικά, η δημιουργικότητα δεν είναι απλά μια δεξιότητα. Είναι μια στάση ζωής, ένας τρόπος να αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και να αλληλεπιδρούμε με αυτόν. Είτε μέσα από το σχολείο είτε στην προσωπική μας ζωή, η ενθάρρυνση και η καλλιέργειά της είναι θεμελιώδης για ένα πιο πλούσιο και ουσιαστικό μέλλον. Γι' αυτό...ας δημιουργήσουμε!!